

დედა

რედაქცია, ტურთა ქვეყანა,
ილისა, იანო შინელი,
და პეტე, ქართული, სწავლითა
სამსახლო კაპიტანი!

№ 6 საბავშვო და ცენტრალური კომიტეტის
შარბანი მდიროვნეობათა

ივნინი
1955

572
1955

საბავშვო
და ცენტრალური
კომიტეტის

საბავშვო და ცენტრალური კომიტეტის

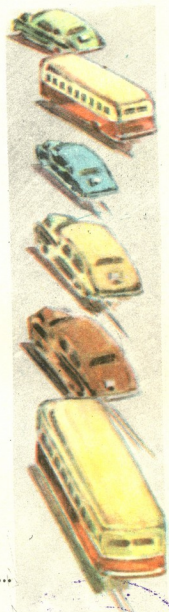

ალეკო მგებელია

ნახატები მ. რუინიშვილისა

გზაურობა მოსკოვის გზაზე

პატარავ, აი, მოსკოვი,
ქალაქი გაზაფხულისა,
მედი ყველა ხალხისა,
იმღერა ყველა გულისა.
ახილვე კრემლი მაღალი,
სოფლის გული აქ არის,
როგორც ხალხია მაგარი,
ასე კრემლია მაგარი.
პითელ მოედანს გახედვე,
აგზოვლებუმიან შეჩერდი...
ერ შეედაროს ჩვენს მოსკოვს
ვეყნად ქალაქი ვერც ერთი.
ქეჩერდი, ჩემო პატარავ,
ესმინე, დააყურადე,
ხალხი გულივით რომ გააქვს
ბუღუნო კრემლის კურანტებს.
ისი ხმა ხალხის ხმა არის,
მედი ყველა ჩაგრულის,
ას ნათელ გზაზე, სწორ გზაზე
უამოჰყავს გზადაკარგული.
ბათელ ქვეყანაზე უსმენენ
მედილით კრემლის კურანტებს,
ისი ხმა დროშად მოუძღვით
შვილობის დამცველ გულადებს...
ენ როცა სწავლით გვაზარებ,
ანა მოსკოვმა არ იცის!

ღიადი დედაქალაქი
მას დედასავით განიცდის.
ძმა რომ ყაზახეთს წავიდა,
იქ რომ სიცოცხლე განახლდა,—
ყამირ მიწასთან ბრძოლაში
მოსკოვის შუქი თან ახლდა.

პატარავ, აი, მოსკოვი,
გავიცნოთ მოსკოველები,
ნამდვილად ოქრო გული აქვთ,
ნამდვილად ოქრო ხელები.
ამ სასახლეებს გახედვე,
ფართო პროსპექტებს და ბაღებს,
ლაშაში მომავლისათვის
შექმნილს, აღმართულს, ანაგებს.
ეთვალო, რა ვთვალო, რამდენი,
ენახო, რა ენახო, რომელი,—
ტროლეიბუსით, ტრამვით
გზად დაყოფენბა მომელის.
და რადგან ვიქარობ გაჩვენო,
გაგახარო და გიამბო,
ჩაესხდეთ იმ მატარებელში,
მიწისქვეშ გზას რომ მიაჰაობს.
ეს მეტრო არის. ჩვენს მეტროს
ვერ შეედრება ვერც ერთი,
ეს არის ჩუქურთმიანი
მოსკოვის მიწისქვეშეთი.

მოსკოველებმა ბევრი რამ შექმნეს მკვიდრი და ლამაზი, მიწაზე ბევრი სასახლე, მიწისქვეშ ბევრი დარბაზი... რომ უფრო კარგად გამოგო, რასაც ვიტყვი და მოვყვები, წარმოიდგინე - ჩემთან ხარ, გრძელ დერეფანში მომყვები. აი, სადგური. ჩავდივართ, თეთრ საფეხურებს ჩავივლით, ბრწყინავს ათასი ნათურა, ათასი შუქის ყვავილი. შეხე, რამდენი მგზავრია, განა მივდივართ მარტონი! აგერ, მოძრავი კბეა, იგივე ესკალატორი. საფეხურზე რომ შედგები, მიჰქრი და მიჰქრი ქვევითა, თან მიიყვებიან ჭაღები კომციმით, შუქის ფრქვევითა. და როცა კიბეს დატოვებ, გახტები ოდნავ ბარბაცით, მარმარილოთი ნაქედი წინ აგენტება დარბაზი. მიმოიხედე, ჩუქურთმებს ვით დაუქარგავს კედლები. ქვაზე ამოკრილ სურათთან აუცილებლად შედგები: ეს დიდი რევოლუციის მოთხრობა არის წარმტაცვი; აგერ, მეზღვაურს შეხედე, რარიგად იბრძვის ვაჟკაცი. აგერ ჯარისკაცს, აგერ გლეხს და მუშას, გულმკერდგაღვილილს, წინ მიაქვთ დროშა წითელი რევოლუციის სახელით. შეხედე, მარმარილოში ელვარებს წინ ხელაწვდილი ლენინი, დიდი ბელადი, რევოლუციის არწივი. ეს ყველაფერი ოქტომბრის ბრძოლების ანარეკლია, თავისებური, დიადი, სამარადისო ძეგლია.

დამიხსოვრე, პატარავ, რას მეტყველებენ კედლები. აგერ, ჩამოდგენ გრიალით ცისფერი მატარებლები... უცებ გაიღო კარები, ხალხი ჩარიგდა ბაქანთან, ჩასხდნენ და მატარებელი ელვის სისწრაფით გაქანდა. ჩვენც მათთან ერთად ვიჩქაროთ. წინ მრავალს ვნახავთ უნახავს, რასაც ეს მიწისქვეშეთი ლამაზ მომავალს უნახავს. აი, შევჩერდით. ამ დარბაზს, სავსეს სინათლის ჩქერებით, სადგურ „ლენინის მუხუფუმს“ ეტყვიან მოსკოველები.

665

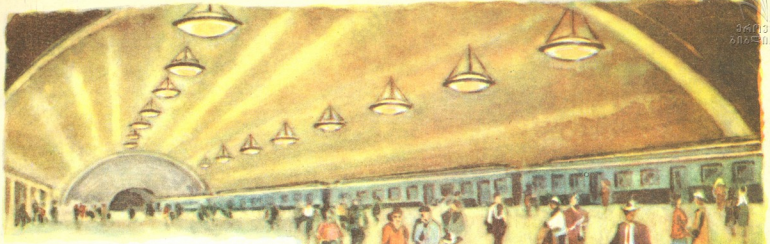
ეს ნიშნავს, — ზემოთ დიადი
მუზეუმი ლენინის,
უსაყვარლესი ადგილი,
ლენინის შუქლაფენილი.

კვლავ ჩავსხდეთ მატარებელში,
აჰა, მეორე სადგური,
ესეც მესამე, მეხუთე...
მიწაში მკვიდრად ჩადგმული.
როცა მტერს მელგრად უტევდნენ
ვაჟები მხარგაშლილები,
მეტროში თავს აფარებდნენ
მათი პატარა შვილები.
სტალინი, მთავარსარდალი,
მაშინ კრემლიდან მოვიდა,
მიუაღერსა პატარებს
გათეთრებულმა ომითა.
დედებს, მოხუცებს იმედად
თავზე დაადგა ბელადი,
და მისი შუქი ვაბრწყინდა
მეტროდან ბრძოლის ველამდი.

დიამახსოვრე, პატარავ,
ნახე, ვაიგე, იცანი,
შენი ნათელი დღე იყო
მამების ბრძოლის მიზანი.

მიჰქრიან მატარებლები,
გვირაბის ხახა იღება,
წუთში ბნელ გვირაბს გავირბენთ
და ისევ შუქი იღვრება.
და ისევ თეთრი დარბაზი,
და თეთრი, თეთრი სვეტები,
ქართული მარმარილოთი
დამშვენებული კედლები.
ისევ გვირაბში შეველით,
სხვა სადგურს ვუახლოვდებით,
ეს კი „წითელი პრესნაა“, —
გმირული სახელწოდებით.
ლიახ, „წითელი პრესნაა“,
შეხე, რა სურათებია,
ცხრაას ხუთი წლის ამბებზე
რა მიმზიდველად ჰყვებიან.
ჩვენს ზემოთ მრავალ ქარხანას
გააქვს დღეულამ გუფონი.
ეს მხარე ბევრჯერ ყოფილა
დამწვარი, გადაბუგული.

პრესნელმა ბრძოლა იცოდა,
 არასდროს უკან დახევა;
 მას შემდეგ გადაუვლია
 მთელი ასი წლის ნახევარს,—
 რაც მოსკოველმა მუშებმა,
 აი, ამ პრესნის მკვიდრებმა,
 წითელი დროშა აღმართეს
 და მოიხვეჭეს ღიღებმა.
 ებრძოდნენ მეფის მთავრობას
 რევოლუციის ერთგულნი,
 მათ დაძახილზე დგებოდა
 ყველა მონა და ბედკრული.
 მოსკოვი პრესნას აღიღებს,
 ნარბევს, ნახანძარს, ნატყვიარს,
 პრესნა მოსკოვში პირველი
 გაჰყვა ლენინის პარტიას...
 აქ ახლა მრავალ ქარხანას
 გააქვს გუგუნნი ღღედაღამ.
 და შრომაშიაც პრესნელებს
 ჩამორჩენილებს ვერ ნახავ...

ახლა კი სხვა მატარებლით
 გავესწიოთ მეტროს სხვა გზაზე,
 აქაც ვიხილავთ სადღურებს,
 მოვარაყებულს, ლამაზებს.
 ეს სადღურია შემდეგი,
 მიწაში ღრმად ჩაკირული,
 ამ სადღურს მოსკოველებმა
 უწოდეს „კომკავშირული“.
 მის ზემოთ ერთი სასახლე,
 სართულმრავალი, მაღალი,
 მთელს დედაქალაქს გაჰყურებს,
 მთელს დედაქალაქს დაჰხარის.

ცაში ამაყად აჭრილა
 სიმაღლით ასე განთქმული,
 მის თავზე ლალის ვარსკვლავი
 ღრუბლებში არის ჩანთქმული.
 და განა ერთი? ბევრი აქვს
 მოსკოვს სასახლე ამგვარი,
 ხალხის დიადი ქმნილება
 და მისი ნაამაგარი.
 მოსკოვი, ჩემო პატარავ,

ისე დილია, ვრცელია,
 ერთ ღღეში მისი გაცნობა,
 მისი შემოვლაც ძნელია.
 გრძელია მეტროს რკინიგზა,
 ბევრია მეტროს სადღური,
 და კიდევ ახლის შენება
 მოსკოვს მტკიცედ აქვს ჩათქმული.

გზაზე ბევრია ტრანსპორტი,
 მაგრამ ყველა მგზავრს ვერ იტყვს,
 რადგან ბევრი ჰყავს სტუდენტი
 მოსკოვის უნივერსიტეტს.
 ეს შუქმრავალი სასახლე
 მთელი მოსკოვის თვალია,—
 ქაბუკებსა და გოგონებს
 აქ მისთვის მოუხარიათ.
 დიდი ლენინის გორაზე
 ცოლნის ტაძარი აშენდა,

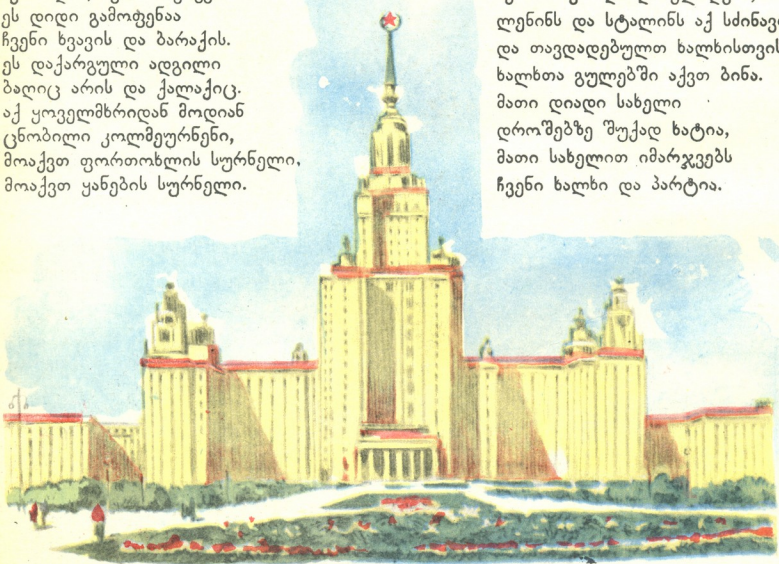
და მშვენიერი ქალაქი
კიდევ და კიდევ დამშვენდა.
თუმცა ბევრია ტრანსპორტი,
სტუდენტებს მაინც არ ჰყოფნით,
მეტრო შენდება—მუშაობს
მანქანა მიწის გამპობი.

და მალე აქაც, მიწისქვეშ,
ათასი შუქის ყვავილი
გულს გაგვინათებს, პატარავ,
ახალ გვირაბს რომ გავივლით.
ვთვალო, რა ვთვალო, რამდენი,
ვნახო, რა ვნახო, რომელი,
მრავალ სასწაულს გვპირდება
მოსკოვი დაუცხრომელი.

ახლა იმ მხარეს ვიჩქაროთ,
გზა რომ ბაღების ტყეს მისდევს,
ამ ადგილს ხალხი უწოდებს
სახალხო უნივერსიტეტს.
სასოფლო-სამეურნეო
გამოფენაა გარშემო,
თქვენი ბეჯითად ნაშრომიც
აქ მოდის, ჩემო ბავშვებო!
ეს დიდი გამოფენაა
ჩვენი ხვავის და ბარაქის.
ეს დაქარგული ადგილი
ბაღიც არის და ქალაქიც.
აქ ყოველმხრიდან მოდიან
ცნობილი კოლმეურნენი,
მოაქვთ ფორთოხლის სურნელი,
მოაქვთ ყანების სურნელი.

აქ ასწავლიან ერთმანეთს
უკეთ შრომას და ცხოვრებას.
აქ ნახული და განცდილი
ყოველთვის გემასხოვრება.
სულ მალე აქაც, მიწისქვეშ,
გაივლის მეტროს რკინიგზა,
ჩუქურთმად ამეტყველდება
სახელი შრომის გმირისა.
მე მინდა, მარმარილოზე
ეხატოს უცხო ფერებით
თავთავიც - გახარებული
თქვენი პატარა ხელებით...

აქ დავამთავრეთ ამბავი,
კიდევ ბევრია სათქმელი,
მართლაც ვრცელია მოსკოვი,
იდიდოს მისი სახელი.
წითელ მოედანს გახედვე,
მაგზოლეუმიდან შეჩერდი,
ვერ შეედაროს ამ ადგილს
ქვეყნად ადგილი ვერც ერთი.
აქ სძინავთ დიად ბელადებს,
ლენინს და სტალინს აქ სძინავთ,
და თავდადებულთ ხალხისთვის
ხალხთა გულგებში აქვთ ბინა.
მათი დიადი სახელი
დროშებზე შუქად ხატია,
მათი სახელით იმარჯვებს
ჩვენი ხალხი და პარტია.

ლელა ჭ ზალიკო

ისინი ზამთარში დამეგობრდნენ. ერთი სახლის კარიდან გოგონა გამოვიდა, მეორე სახლიდან—მისი ტოლი ბიჭი.

— სკოლისაკენ მიდიხარ?—გაეხმაურა გოგონას ბიჭუნა.

— შენ რა იცი, სად მივალ?!—გაჯავრდა გოგონა.

— ძნელი საცოდნელი არ არის, წიგნები გიჭირავეს ხელში; სკოლის დერეფანშიც ხშირად გხედავ, „ა“ კლასში სწავლობ, დეიდა ივლითი გასწავლის.

— ერთ სკოლაში ვყოფილვართ.— გაეღიმა გოგონას.— რომელ კლასში ხარ?

— მეც შენსავით მეორე კლასში ვარ. დეიდა მელიტა მასწავლის.

— ვიცნობ დეიდა მელიტას. აბა, გავსწითო ერთად!

ბავშვებმა ერთმანეთს ხელი ჩაჰკიდეს. ფრთხილად მიდიოდნენ,—ღამით გაეყინა ქვაფენილი, მოეთოვა კიდეც.

— რა გქვია?—ჰკითხა გოგონამ.

— ზალიკო! შენ რაღა გქვია?

— ლელა.—უპასუხა გოგონამ და შეეხვეწა:—ზალიკო, შინაც ერთად დავბრუნდეთ ხოლმე. ფინიების მეშინია, მიყუფენ... დიდ ძაღლებს კი არ ჰგვანან, დინჯად რომ ჩაგვივლიან.

— ფინიებს მოგიგერიებ. ყველას ეშინია ჩემი, რომ გამოვეკიდები, კულამოძუებულები გარბიან!

— საღამოზე ჩვენთან მოდი, დავისწავლოთ გაკვეთილები. — შეეხვეწა ლელა.

— ჩვენთანაც მოდი. დედაჩემს გაეხარდება.—დაეთანხმა ზალიკო.

— ხან თქვენსა, ხან ჩვენსა!

ამ საუბარში მალე სკოლას მიაღწენენ. იქ ძალიან თბილად. დერეფანში ამაყად დადიოდა ბიძია ბესარიონი, წვერებზე ისვამდა ხელს; კმაყოფილი იყო, რადგან სკოლას ის ათბობდა.

ასე გრძელდებოდა მთელ ზამთარსა და გაზაფხულზე. ერთად დადიოდნენ ბავშვები სკოლაში. ხან ზალიკო მიდიოდა შინ ლელასთან, ხან ლელა ზალიკოსთან. ერთმანეთს დასწავლილ გაკვეთილებს უამბობდნენ, წერდნენ, ამოცანებს იყვანდნენ.

მეოთხედში თანაბარი ნიშნები მიიღეს.

— რატომ მოხდა ასე?—იკითხა ლელამ.

— იმიტომ, რომ ერთად ვმეცადინობდით!—მიუგო ზალიკომ.

ბეჯით შრომაში უეცრად დაილია სასწავლო წელი. ქალაქის ქუჩებზე ჩამწყრივებული ხეები შეიფოთლა. ახლომახლო ტყეები და მინდვრები ამწვანდა. ხანდახან თბილი წვიმა მოდიოდა. მაშინ ზალიკო და ლელა ეზოში დარბოდნენ თავშიშველები: წვიმა თმასაც მოუხდებდა, დიდი გაგვეზრდებოდა. თმა მართლაც ეზრდებოდათ,—ოღონდ ზალიკოს უმაღლვე ძირში პარსავდნენ, ლელას კი ნაწნავები თანდათან უგრძელდებოდა; ზალიკოს ენატრებოდა ქოჩრის გაზრდა.

— ქოჩორი ამომივა ზაფხულში. იცი,

სად მივალ? შაორზე მივდივარ, რაქაში. იქ წვიმა ხშირად მოდის. იცი, სად არის შაორი? თბილისის სადგურზე მატარებელში ჩაჯდები, წახვალ, გაივლი მტკვრის პირის მინდვრებს, გაძვრები ღიდ გვირაბში, შიგ მთების შუაგულში რომ არის გაყვანილი, ქუთაისთან მარჯენივ გაუხვევ. მერე მანქანით წახვალ. ერთ მთას მოექცევი მაღლა. მთაზე ტბა არის, მთის ქვეშ კი გვირაბებია, საიდანაც ქვანახშირი გამოაქვთ მუშებს. ჩემი პაპა შაორზე ელექტროსადგურს აშენებს. როცა ჩავალ, მანქანაში ჩამისვამს ღიდღდასთან ერთად და ჰერი ბიჭო, ნახე რაც გინდა ქვეყანაზე: გვირაბები, ის ქვანახშირი, რითაც ბიძია ბესარიონი სკოლას გვითბობს...

— უჰ, რა კარგია. — ამბობს ლელა. — არც მე დავრჩები თბილისში. პაპა და ღიდღდა ჯავახეთში მიმელიან. პაპას ღიდი, ძალიან ღიდი ხარები ჰყავს! თითო მთვანი სატვირთო ავტომობილზე არ დაეტევა. ჯავახეთისთანა მინდვრები, მაღალი მთები და ქედები სხვაგან არც კი მგულდება. წელამდე იზრდება ბალახი. იქ მოჰყავთ ყველა კუთხიდან ცხვრის ფარები. ყოველ ნაბიჯზე ღელე და მდი-

ნარეა. წყლები სავსეა კალმახით, ყანებს ხომ გვერდს ვერ აუვლი. არ გაგიგონია?

მე ჯავახეთს რა მიშვდა, მთვარე იყო მზესავითა, კალმახი და ქერის პური წინ მეყარა ბზესავითა.

— უჰ, რა კარგია! — თქვა ზალიკომ, — ოღონდ ერთი რამ არის ცუდი.

— რა?

— ერთმანეთს ვერ შევხვდებით, სხვადასხვა მხარეს ვიქნებით.

— წერილი მომწერე. — ურჩია ლელამ.

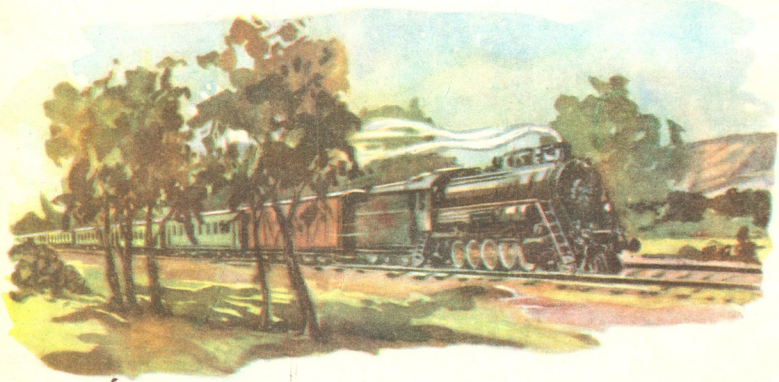
— რა კარგია, რომ უკვე ვიცით წერაკითხვა. — გაიხარა ზალიკომ და ისევ მოიწყინა, — ჯავახეთში ახალი ამხანაგი რომ გაიჩინო?

— ძველ ამხანაგს მივუმატებ და ბევრი მეყოლება. — მიუღო გოგონამ.

— მაშ, ნახვამდის, ლელა!

— სექტემბრამდე, ზალიკო!

ივნისი იწყებოდა. თბილისში ძალიან დაცხა. ზალიკო და ლელა მატარებლით გაემგზავრნენ — ერთი ჯავახეთში, მეორე რაქაში. ვაგონები სავსე იყო ბავშვებით, — ისინიც სააგარაკოდ მიემგზავრებოდნენ.

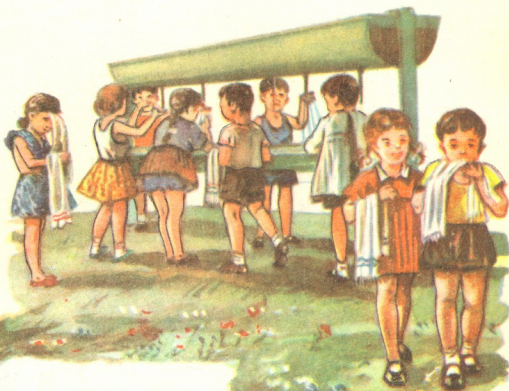

პირს დავიბანთ ხელად

მზეო, ფანჯარაში
 რატომ იჭვრიტები?
 გავიღვიძეთ ყველამ,
 აი, უკვე ვდგებით!

მალე პირსაბანთან
 ჩავმწკრივდებით ყველა
 და ცივი წყლით, საბნით
 პირს დავიბანთ ხელად!

მზეო, ფანჯარაში
 რატომ იჭვრიტები?
 ჩვენ ჩიტებთან ერთად
 ვიღვიძებთ და ვდგებით!

წყაროზე

აგერ რომ მოჩუჩჩუხებს,
 ჩვენი წყაროს წყალი;
 შიგ ხელს ვერ გააჩერებ,
 ცივი არის ძალიან.

ირგვლივ ფანტავს ცივ შხეფებს,
 მეტისმეტად უხვია;
 ყვავილები მადლობას
 თავის ქნევით უხდიან.

ნეტავ არ დაიღლება,
 მუდამ ასე იბტუნებს?
 ტანის ბანა მის შხეფში
 როგორ უყვართ ჩიტუნებს!

მის ნაპირზე ბალახში
 წითლები რომ აწყვია,
 ჩვენ რომ გვიყვარს, ბავშვებო,
 გემრიელი მარწყვია.

ამ წყაროზე ხშირ-ხშირად
 დაგვატარებს აღმზრდელი;

აქ რა ყვაილებია!
 მერე იცით, რამდენი?

ვარდკაქკაჟა, ღიღილო,
 ფუტკარა და გვირილა;
 დავკრეფთ ლამაზ ყვაილებს,
 გავიკეთებთ გვირგვინად.

გვიყვარს კრელი პეპლები,
 თავზე რომ გვევლებიან;
 კრიჭინები კრიჭინით
 ნეტავ არ იღლებიან?

აფრინდება კალია
 თვალბეგადმოკარკლოლი;
 ისმის ჩიხვის „ჩხი-ჩხი-ჩხი!“
 და კოდალას კაკუნი.

წყარო მოჩქეფს, ჩუხჩუხებს,
 დალლას სულ არ აპირებს,
 და ცივ შხეფებს აკურებს
 ამწვანებულ ნაპირებს.

— ყვა, ყვა, ყვაჩალია,
ყვანას დედა მოჰკვდომია,
შეუხრამ-შეუყლაპია...
ფრიიი!

ამ სიტყვებით დიდება პატარა თენ-
გიზს ფუნჩულა ხელებს ერთიერთმა-
ნეთზე დაუწყობდა, მერე თავისი ორი
თითით ბავშვის ხელებს ზევით ფრთხი-
ლად ასწევ-დასწევდა, შემდეგ გაუ-
შვებდა. და ჰაერში თავის ხელებს ისე
შეთამაშებდა, ვითომ ყვაჩალამ წიწილა
გადასანსლა და გაფრინდაო. თენგიზი
სიცილით კუქკუქებდა და თანაც ხელებს
კოხტად შლიდა. თენგიზის უფროს
ძმას, გაიოზსაც უყვარდა ამ თამაში ჩა-
რევა, მაგრამ ერთხელ გაიოზმა ისე მაგ-
რად უჩქმიტა ხელზე, ისე ჩააფრინდა,
რომ მოხუცმა დაძარღვული ხელი ძლივს
გამოაცალა.

ერთ დღეს თენგიზმა თავისი ხელები
ერთიმეორეზე დადო და დიდებას „ყვა-
ყვას“ თამაშობასთხოვა. ის იყო თამაში
დაიწყეს, რომ გაიოზიც თავზე წამოადგათ.
თენგიზი უმაღლ დიდებას ხელებს პატარა
მკერდით გადაეფარა და გაიოზს შეუ-
ბღვირა:

— აქ არ არის, დიდებას ხელები ფრიი.
ფრიი!

ნაზი კილასონი

„მეტლი“ დაუთმე ტიკინებს

გარეთ ნუშები აყვავდნენ,
გარეთ მზიანი დარია,
უწინ თუ „მეტლით“ დამყავდი,
დღეს ფეხით წამყევ, დაია.

თუ ფეხი ქვაზე იტკინე,
გაგივდის, გენაცვალეზი,
„მეტლი“ დაუთმე ტიკინებს,
დაუშვეტიათ თვალები.

თამრო და ბაბრია

• თამროს ლამაზი დედოფალა ჰყავდა. ის მუდამ პაწია ტახტზე იჯდა და კედელზე მიყუდებული ყველას ღიმილით უქვერტდა.

ერთ დილას თამროს დედოფალა გვერდზე უხეიროდ წაწოლილი დაუხვდა და გოგონა გაუწერა:

— არა გრცხენია, მაგოდენა ქალი ხარ და ყირამალა დგები!—თანაც თითი დაუქნია, ცელქობა არ შეიძლებაო.

პაწია ლეკვი ბაჯბაჯით სწორედ მაშინ შემოვიდა, როცა თამრო თითს უქნევდა დედოფალას. ლეკვი თითქოს მიხვდა, თამრო დედოფალას უჯავრდებო, გაქანდა, კაბის კალთაში პირი წავლო და ძირს გადმოათრია.

— აი, შე საძაგელო ბაბრია, ეგ რა ჰქენი! განა პატარებს ეგრე სჯიან? მამამ არა თქვა: დამნაშავეს დარიგება უნდა, ყველაფერი კარგად გააგებიან და ცუდს აღარ ჩაიდენსო?!—დატუქსა თამრომ.

გრძელი შარვალი ჩამაცვით

ვერ ჩავერიე თამაშში,—
მომერეოდნენ დიგები.
გრძელი შარვალი ჩამაცვით
და ყველას დავეტიეგები.

ქორი და ქედანი

შორიდანვე შევნიშნე: ცადატყორცნილ ვერხვის კენწეროს თავს დასტრიალებდნენ ქედნები. თოფში ვაზნები ჩავაწყე და ვერხვისაკენ გავუშურე.

ვეება ვერხვი ამაყად დასტკეროდა მის ირგვლივ ამოსულ ბუჩქებს და ტანმორჩილ ხეებს.

ქედანი ძალზე ფრთხილი ფრინველია. ამიტომაც ვერხვთან ახლოს რომ მივედი, ხშირფოთლიან მაცვლის ბუჩქებს ამოვეფარე, ავიხედე და განვცვიფრდი: არც ერთი ქედანი აღარ იყო.

მცირე ხნის შემდეგ გამოჩნდა ქედნების გუნდი. ქედნები შეჩერდნენ ვერხვის კენწეროსთან, დასხდომა დააპირეს, მაგრამ უცებ გაფრინდნენ. „აღმათ დამინახეს“, — გადავწყვიტე და ბუჩქში შევძვერი. ისე

კარგად შევინიღბე, რომ ქედნები ვერხვის კენწეროდან კი არა, მაცვლის ბუჩქთან სულ ახლოს რომ მოფრენილიყვნენ, მაინც ვერ დამინახავდნენ.

აი, კვლავ ვხედავ ქედნებს, მესმის მათი ცისფერი ფრთების შრიალი. ქედნები წრეს ხაზავენ კენწეროსთან. ვფიქრობ — ვესროლო თუ არა?! ჩვენს შორის მანძილი დიდია, ჩემი თოფი ვერაფერს დააკლებს ქედნებს, და მაინც ველეავ, თითი სასსლეტისაკენ გამიბრბის, თავს

ძლივს ვიკავებ. ქედნების ეს გუნდიც უკანვე გაბრუნდა. ნეტავ რა მოხდა, ნუთუ მომკრეს თვალი? თითქმის ორი საათი ვიკავი ბუჩქში დამალული. ქედნები განუწყვეტლივ მოედინებოდნენ ვერხვისაკენ, მაგრამ ზედ რატომღაც არა სხდებოდნენ. ბოლოს, ერთი ქედანი შტოზე ჩამოჯდა, შტო გადაიხარა, აქანავდა. ქედანმა ფრთები რომ გაშალა გააფრენად, ვესროლე. ქედანი გადმოტრიალდა, დაეშვა. ამ დროს რაღაც მოწითალო ფრინველი მოწყდა ვერხვის ტოტს, ქედანი დაიჭირა. სწორედ მაშინ ვესროლე იმ უცნაურ ფრინველსაც; ქედანი და მოწითალო ფრინველი ჯერ ერთად მოფრიალებდნენ ქვევით, მერე განცალკევდნენ და ვერხვის ფესვებთან დაცვივდნენ. მოწითალო ფრინველი ქორი აღმოჩნდა. ფრთამოტეხილი ქორი ქარვისფერი, ავი თვალეებით შემომცქეროდა.

ქორი ჭკვიანი, ეშმაკი ფრინველია. ქორმა იცის, რომ ქედანი მასზე სწრაფად დაფრინავს. ამიტომ ასეთ ხერხს მიმართავ: ვერხვის ტოტზე გაინაბა, იქნება რომელიმე ქედანმა ვერ შემამჩნიოს, ჩემს გვერდით დასკუბდეს, მაშინ ვეცემი და კუჭს გამოვიძებო.

მაგრამ ქედნები ხედავდნენ მათ მოსისხლე მტერს და ამის გამო არა სხდებოდნენ ვერხვზე.

ნაზრულა და ნათელა

— სკოლიდან შინ რომ ვბრუნდებოდით, დავინახეთ, ჩვენ წინ მიდის ბებია ფედოსი,—უამბობდნენ ნატრულა და ნათელა თავიანთ ბებო ეკატერინეს.—იცი, ბები, როგორი მოხუცია ბებია ფედოსი? მიდიოდა ბებია ფედოსი ნელა-ნელა... მიჰქონდა ორი თოფრაკი. გზადაგზა ხენეშოდა, დადებდა თოფრაკებს და ისვენებდა... მერე ისევ აიღებდა და ისევ შეუდგებოდა აღმართს. ბებია ფედოსი ჩვენს ზევით გორაკზე ცხოვრობს.

— მოდი, დავეხმაროთ,—მითხრა ნათელამ.

— დავეწიეთ ბებია ფედოსის, ამოვუღევით აქეთ-იქიდან გვერდში და გამოვართვით თოფრაკები. მძიმე არ იყო, მაგრამ ბებია ფედოსის მძიმედ ეჩვენებოდა. უჭირდა წაღება. ჩვენ გამოვართვით და წავუღეთ... ოჰ, როგორ გაუხარდა, რომ იცოდეს!..

— თქვენ გაიხარდეთ, თქვენ გაიხარდეთ,—გვითხრა მან,—რა კარგი გოგონები ხართ...

ბებია ფედოსი მოგვეყვებოდა თავისუფლად და მხიარულად, მაგრამ მაინც მოხრილი ჰქონდა ზურგი. მე შევეკითხე ნათელას:

— ახლა ხომ ტვირთი არ მიაქვს ბებია ფედოსის, მაშ რატომ არის კიდევ წელიწადი მოხრილი?..

ბებია ფედოსიმ გაიკონა ჩემი ნათქვამი, გაიღიმა და გვითხრა:

— ზურგს ვერ გავმართავ, გოგონებო. მე ოთხმოცი წელიწადი დამაწვა ზურგზე და გამლუნა.

— ჩვენ ყოველდღე მოგეხმარებით, ბებია ფედოსი,—ვუთხარით მე და ნათელამ, მივუტანეთ ტვირთი და ოთახში მაგიდაზე დავუვსეთ.

— თქვენ გაიხარდეთ, კარგი ბავშვები ყოფილხართ, დახმარება გყვარებით.— გვითხრა ბებია ფედოსიმ.

— ჰოდა, ჩვენ ხომ მართლა დავეხმარეთ მოხუცებულ ბებია ფედოსის?— ჰკითხეს ნატრულამ და ნათელამ ბებო ეკატერინეს.

— სწორედ რომ კარგი საქმე გაგიკეთებიათ.—მიუგო ბებო ეკატერინემ და ორივე გადაჰკოცნა.

მამის კალოშები

შხაპუნა წვიმამ გადაიღო. სოფლის ბოლოს ცაზე ნაირფერი ცისარტყელა გადაიქიმა.

პატარა ვანოს ძლიერ უყვარდა წვიმის შემდეგ ეზოში თამაში. ახლაც ეზოს მიაშურა: უკალოშებოდ ხომ არ ჩავიდოლა? ჰოდა, თავისი კალოშების ძებნაში დრო რომ არ დაეკარგა, მამის კალოშებში ჩაღვა ფეხი.

კიბეებზე ჩასვლისას კალოშებმა ვანოს არ დაუცადეს და რახრახით ჩაგორდნენ... კიბის ბოლოს ვანომ ხელმეორედ ჩაღვა კალოშებში ფეხი და ეზოში ჩააბიჯა. მაგრამ ცალი კალოში ისევ კიბეზე დარჩა, მეორე კი ტალახში.

— რა ურჩი კალოშებია?! საწყალი მამა, ნეტავ როგორ დადის ამ კალოშებით? — გაცოცდა ვანო.

ღ ა თ ო

დათოს დაბადების დღეზე უფროსმა დაიკომ სათამაშო ლომი და მგელი მოუტანა საჩუქრად.

დათომ მაშინვე კარადის უჯრიდან კანათის გორგალი ამოათრია და „ცხოველები“ საწოლის ფეხზე მიაბა.

დათოს დაიკოს ძლიერ გაუკვირდა ძმის საქციელი და ჰკითხა:

— რად დააბი სათამაშოები?

— ვიდრე მოვაშინაურებთ, საშიშია. ესენი ხომ გარეული ცხოველებია! — დარწმუნებით მიუგო დათომ.

ძია ვანო

პი-პი, პი-პი, ტუ-ტუ, ტუ-ტუ! —
 საზიდს დინჯად მოაგორებს,
 თეთრ ხალათში შემოსილი
 მოხუც ექიმს მოგვაგონებს.
 ძია ვანოს საყვირის ხმა
 ბავშვებს როდი გამორჩებათ.
 სიხარულით მოელიან
 ბერიკაცის გამოჩენას.
 აქეთ გოგი მოცუნცულვებს,
 რძისთვის ჭურჭელს ეძებს ლია,
 პაწაწინა ნუნუ ყვირის:
 „დედა, ჩვენი მერძევეა!“
 უმადური არაეინ ჰყავს,
 დიდხანს არვის გააჩერებს.
 ჯერ პატარებს გაისტუმრებს,
 მერე კიდევ დანარჩენებს.
 ამბობს: „თქვენთვის, კუდრაქებო,
 შრომას როგორ დავიზარებ.“
 ჩამოასხამს რძეს და იტყვის:
 „დიდი, დიდი გაიზარდეთ“.

მზიას გამგზავრება

J. მოიხაშვილი

თოჯინები სიცხისაგან
 წელში ოთხად იხრებიან,
 წავიყვანო აგარაკზე,
 თორემ ოფლად იღვრებიან!
 ძლივს სუნთქავენ ეგ საწყლები,
 ავუჩქარო, უკვე დროა,
 რა დავტოვო, რომ არ ვიცი,
 ყველაფერი საჭიროა!
 ეს მანქანაც საკერავი
 დამჭირდება, დავიჯერო?
 არ წავილო? მაშ თოჯინებს
 კაბა როგორ შევუკერო?!
 რასაც დავდებ ჩემს კუთხეში,
 არაფერი აღარ მხვდება,
 უპ, ამ ცოცხმა მომკლა ქალი,
 სულ ფეხებში მებლანდება.

ამ კასრით კი წყალს მოვიტან,
 რომ ხელ-პირი დავიბანო,
 ანდა ჭურჭლის დასარეცხად
 წყალი რითი მოვიტანო?!
 ცოტაც, ცოტაც მომიცადეთ,
 არაფერი დამჩნეს, დედა,
 აღარ მახსოვს, ამ ჩემს ეტლში
 გამაქი თუ ჩავდე ნეტავ?!
 თავბრუ მესხმის ფაცაფუცში,
 ცალკე ჩავდგამ ფრთხილად უთოს,
 ყურცქვიტა და დათუნია
 სიცხით ლამის დაიხუთოს.
 პო, მოვდივარ უკვე, დედა,
 გზაზე აღარ დავიღამებთ,
 რა ყოფილა გამგზავრება,
 სწორედ გითხრათ, დავილაღე!

გულმაგვიწყი სპიდეო

მე ერთი სპილო ვიცოდი,
ძლიერი,
დიდი,
ძვალმსხვილი,
საქვეყნოდ იყო ცნობილი
თვედორე ხორთუმაშვილი.
ჯანღონით იყო ძლიერი,
ყველაფრის გადამლახველი,
ვერ მოიცილა, ვერ იქნა,
გულმაგვიწყი სპილოს სახელი.
ვეება ჰქონდა ფეხები,
დრუნჩი — ეშვებით მორთული,
ტოლებში თავს იწონებდა
უშველებელი ხორთუმით.
თავი კი ჰქონდა რეგვენი,
ეს უნდა გითხრათ მართალი,
ერთ წამში ავიწყდებოდა
თვითონ თავისი ნათქვამი.
თუმც იყო სტუმართმოყვარე,
განთქმული პურის ჰამაში,
სადილის შემდეგ უყვარდა
კოტრიალი და თამაში.
ერთხელ შინ მიიპატიჟა
მოყვარე და მეზობელი:
— „სრულ შვიდ საათზე მობრძანდით,
აუცილებლად მოგვლით“.
მასპინძელს დროზე ეწვია
სპილოთა მთელი კრებული,
არ დახვდათ ხორთუმაშვილი,
დაბრუნდნენ გაწბილებულნი.

თვედორე სხვაგან წასულა —
მონატრებია ბებია.
შინ მიწვეული სტუმრები
სულაც არ გახსენებია.
ერთი ნიანგის ოჯახმა,
მოყვარემ ჩვენი სპილოსი,
შინ დაპატიჟა თვედორე, —
წყალი შეესვათ ნილოსი.
მგონი, იმ დღესაც თვედორეს
მონატრებია ბებია,
ნიანგის ტკბილი ოჯახი
სულაც არ გახსენებია!
პატარა ვაჟი გაზარდა,
ამაყი და თავგასული,
და კიდევ ულამაზესი
და უტურფესი ასული.
ტკბილად გაზარდა შვილები,
თვალს უბრმავებდა მნახველებს,
მაგრამ ვერ იმახსოვრებდა
შვილების ღამაზ სახელებს.
სპილოს ვაჟს ერქვა „თეთრკბილა“,
თეთრკბილა იყო სწორედა,
მამა ეძახდა „ხორთუმას“,
სახელს ვერ იმახსოვრებდა!
ასულს კი ერქვა „ფუნთუშა“,
ფუნთუშა იყო სწორედა,
მამა „შავტუხას“ ეძახდა,
სახელს ვერ იმახსოვრებდა!
ხანდახან ავიწყდებოდა
თავისი გვარიც, სახელიც...
გაოცებული რჩებოდა
გულმაგვიწყი სპილოს მნახველი.
ეტყოდნენ: — ხორთუმაშვილო,
როდის წავიდეთ შეშახე?..
— ხორთუმაშვილი ვინ არის?
ჩემი გვარია ეშვამძე!
სპილოს ცოლს ერქვა „წერწეტა“,
წერწეტა იყო სწორედა,
მეუღლის სახელს ვერაფრით
სპილო ვერ იმახსოვრებდა!

6653

ცოლმა ითმინა, ითმინა...

ასეთი გასცა ბრძანება:

—ახლავე ექიმს ეახლე,
თავი თუ არ გენანება!
რა ექნა სპილოს, წავიდა,
უნდა ენახა ექიმი.

ექიმის ნაცვლად თევდორემ
მოინახულა ვეჟილი.

შემდეგ მეგობრებს ეახლა,
ძმებიც ნახა და დობილიც,
მაგრამ ვერავის ვერ უთხრა,
რად იყო გულწათხრობილი.

დურგალიც მოინახულა—
მეჭუდეს, ჩუსტის მკერავიც,
ვერავის გააგებინა,

გულით რაც სურდა, ვერავის.

—“ცოლმა მე რაღაც მიბრძანა,
არ მახსოვს,

შვილს გეფიცებით.

იქნებ თქვენ მითხრათ, კარგებო,
თქვენი ერთგული ვიქნები!”

იარა,

ბევრი იარა,

ამასობაში დაღამდა,

სხვაც ბევრი მოინახულა,
ვიდრე სამჭედლოს ნახავდა.

არც გზაში დაუსვენია,

არც არვის გამოედავა.

რომ დაინახა მჭედელმა,

მივიდა დასაქედავად.

თევდორე გონზე მოვიდა,

უთხრა:

—დაჭედვა არ მინდა,—

თვალი მოავლო სამჭედლოს
და თითქოს წუთით გარინდა.

იგი კვლავ გონზე მოვიდა
და გაუბრწყინდა თვალები,

დაახლოებით აუხსნა

მეუღლის დანაბარები.

დაფიქრდა გიგლა მჭედელი,
როგორ მოიქცეს, არ იცის,

თავისთვის წაიღულუნა:

—“ამისი ცოლით დავიწვი.”

პირველად ყელში ჩახვდა,

შემდეგ გასინჯა ყურები...

—“ცოტაც მოიცა, კირიმე
არ შეგაწუხებ სრულებით!”
სპილოს მკერდს დაუბრაგუნა
შუშველებელი უროთი.

გულს ჩასწურჩულა: „გაუძელ,
აქამდის თუკი გულობდი!”

—„ნუ გეზინია, ძამია,
მივაგენ, რასაც ვეძებდი,—

და სპილოს გამოუწერა
განსაკურნავი რეცეპტი.

—“ცივი წყლით უნდა იბანო,
მომეცი ამის დასტური,—

ხორთუმი უნდა დაგქონდეს
ყოველთვის გამონასკველი”.

სპილოს ქკუაში დაუჯდა,
წავიდა შესასრულებლად,

არც მჭედელს დამშვიდობა,
სულ შეეცვალა გუნება.

ცივ წყალში დაჰყო კარგა ხანს,
ყვინთავდა ფეხებმორთხმული,

მეუღლეს გამოეცხადა
გაღნასკველი ხორთუმით.

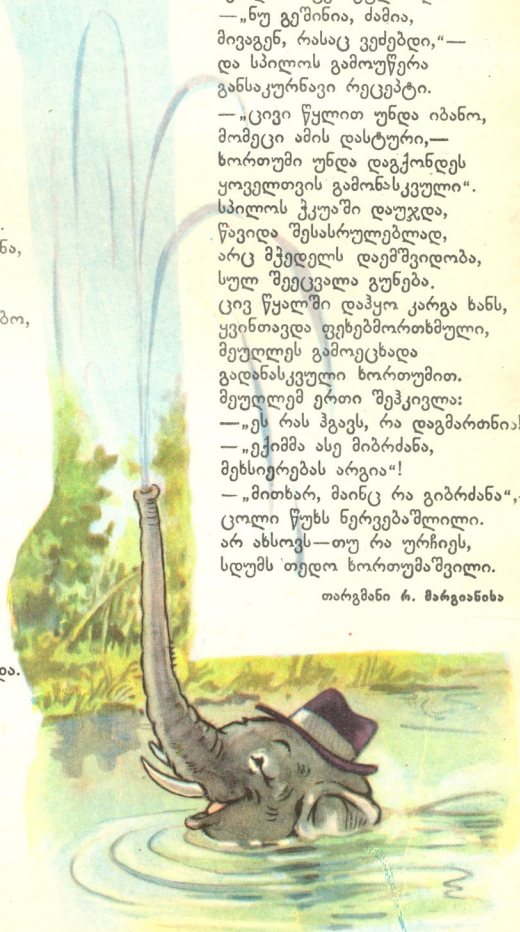
მეუღლემ ერთი შეპკივლა:
—“ეს რას ჰგავს, რა დაგმართია!”

—“ექიმმა ასე მიბრძანა,
მეხსიერებას არგია!”

—“მითხარ, მაინც რა გიბრძანა”,—
ცოლი წუხს ნერვებაშლილი.

არ ახსოვს—თუ რა ურჩიეს,
სღუმს თედო ხორთუმაშვილი.

თარგმანი რ. მარგალიანისა

ჩემს კახელ მეგობრებს!

ყნა ვიამბოთ ერთი ამბავი, ხუმელიც ამას წინათ შემემთ-
ვა. ~~მეგობრებს~~ ჩემი მსახურება; ბევრი ვუთვალთვა-
ლე ბებოს, იქნებ ჩიმიე დაჩვენდა სამზახუელში, მაკ-
ვლი თუ ახა თაგვის სყნი მეცა. სულგანზყდი ველ-
დებლდი; ვიოთხა თუ ახა, ჯანი გავახდეს, წიყნყნა შინც
გამჩენრიყუ, ის შერვენებყდეტი ჯი ახ ჩანდენ, ჩამი-
ჩყმიყ ალახ ისმოდა. დავილიე დღინით.

ყეცხად, ხას ხელავს ჩემი თვალეტი, ჰიხლახი თახლზე შინის
ქილადგას, შივ ხდუა! ვისყყუე და თახლზე შვეცტი, ენით
ვეი ჩვენვლი ხდეს და თავი ქილაში ჩავყვი, დავნყე სვლება
და გყლის გვაიიანდ ვიჭევი; ცყჩეტი ხმ მსკვილკე და თა-
ხლან დედმსცლმა დავაბიე, ქილიან თავი ვეი ამსყყვი;
კნანადი და შველას ვითხვლი თავზე ქილჩამსყყდი. ყსეებ
ნახსაიი შემემესა, სად იყ და სად ახა ~~ყვედმსილან~~
თავებმა გამსყვეს თავი, ხელავდენ ჩემს ყბედყყებას და
სიცილით კვდებლენ. ერთი თაგვი ისე გათავხედდა,
ხმ მსმიანდვდა და დინტყმედყილმა მსმადხა: "თვალის
დაგდჰია, წყნე, ვაყმადლახ, ეითხედ ჩვენც ვაყყყისთ
შენს სეიხს". ვი სიხცვილ, ვაი თავისმსჰაჰ, ყდე-
ველი კნაყი გიას გავუნა, სამზახუელში შემავაჰა, მე
ჩემი სტაყი გიას გავუნა, სამზახუელში შემავაჰა, მე
იხელი მსმეცა, ახლა ჯი მეშველა-მეთქი, მაგჩამ გია ყყან
გაბჩყნდა და თვლსაბაბეტი მსახტენინა...
ანე, ჩემს მეგობრებს, ამ ახემახეზე ალახ მეცხვება, სა-
მყლამდო გამიცყდა სახელი და თავებოც სასაცილდო მივდებენ.
ახლა მსყნაგლბას ვეიილებტი, მაგჩამ ხალა რხლსია!

გომჯანთი ჩემს სყყათს, ხუმელს, რასდამდ ვალად.

თქვენი სტაყი

ნაბოლარა წინილა

აბოლარა წიწილა ძალზე გვიან გამოიჩეკა. კრუხმა როგორც კი გაიგონა წიწილის ხმა, უმალ ფრთა გაშალა, პატარას კვერცხის ნაკუჭიდან გამოსვლა უშველა და თავით ფეხამდე შეათვალა.

— წიავ, წიავ! წიავ, წიავ! — აწიწინდა ნაბოლარა წიწილა და ღედას გვერდით დაუდგა. წიწილები ჟრიაშულით აფოფხდნენ კალათზე, რომელშიც კრუხი იჯდა, და ცნობისმოყვარეობით დაუწყეს ცქერა ძამიკოს.

— ნაბოლარა ყველაზე უმცროსია, არ აწყენინოთ, სუსტია. — დაარიგა კრუხმა შეილები.

რამდენიმე დღის შემდეგ მთელი ოჯახი პირველად გავიდა ეზოში. თუთის ქვეშ ქათმებს მოეყვრა თავი, კრუხმაც შეილები იქით წაიყვანა და ასწავლიდა, როგორ ჩაეტკბარუნებინათ ყელი მწიფე თუთით.

ნაბოლარამ ტირილი დაიწყო.

— რა გატირებს? — მიიბრინა მასთან კრუხმა.

— მშია-ა-ა...

— მერე, რატომ არა ჭამ? დახე, რამდენი საჭმელია!

— არ შემოდლა ჭამა. ძნელია-ა-ა.

— რატომ არ შეგიძლია? — გაუკვირდა კრუხს.

— არ შემოდლა-ა-ა! — ჯიუტად გაიძახოდა ნაბოლარა.

— სცადე, ნაბოლარა, სცადე, გინდა დაგეხმარები. აი, მიყურე!

კრუხმა მიწას რამდენიმეჯერ დაარტყა ნისკარტი, მერე გაქეჭა მიწა და ხმამაღლა შესძახა:

— შეხედე, ჭია! ჩაარტყი ნისკარტი! ნაბოლარამ უხალისოდ შეათვალა რა ჭია, სახე იბრუნა და განაგრძო წივიწივი.

— ჩაჰკარ ნისკარტი! — დაუყვირა კრუხმა, — ჩაჰკარ, თორემ გაგექცევა.

ნაბოლარამ შეწყვიტა ტირილი, წელი დაინარა კისსაყენ, შეათვალა, მერე დაუმიზნა ნისკარტი და ჩაჰკრა. კისერი წაუგრძელა, ჭია გადასანსლა და გაეღიმა.

— რა, მოგეწონა? — ჰკითხა კრუხმა.

— კარგია!

— შენ კი ამბობდი, ძნელიაო...

იმ საღამოს კრუხ-წიწილა გვიან დაბრუნდა შინ.

— აღარა ვარ პატარა! განა პატარას შეუძლია ასეთი დიდი ჭიყველას დაქერა? — ამბყად გაიძახოდა ნაბოლარა და მსუქან ჭიყველას მოათრევდა.

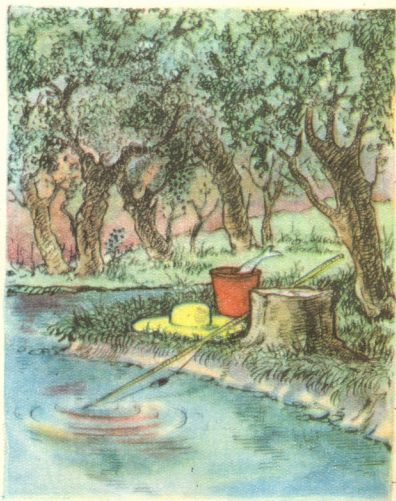
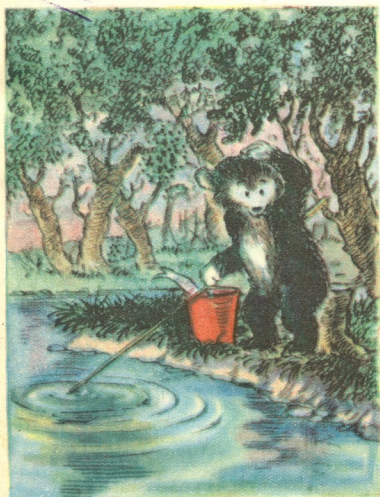
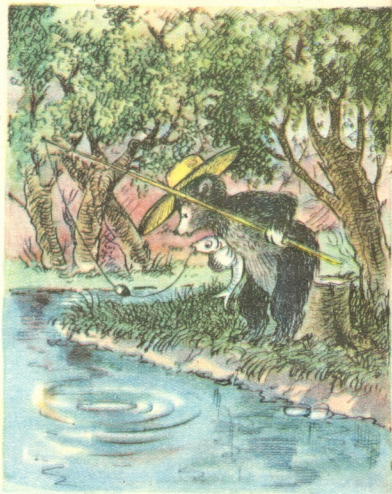
ყდაზე: „ჩიტი და მელა“. ნახატი შ. ცხადაძისა

რედაქტორი **ოსებ ნონეშვილი**. სარედაქციო კოლეგია: გ. აბაშიძე, ვ. ბურჯანაძე, ი. გრიშაშვილი, კ. ვაგაშვილი, მ. ყავალა შრეგოშვილი (რედაქტორის მოადგილე), რ. შარვაშიანი, ი. სხარულაძე, ნ. უნაფიკოშვილი, შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი) **გამოცემის ოცდამეგრე წელი** 1951 II 28-6.

Д Е Л А — ежемесячный детский журнал ЦЕ ЛЕСИ Грузии № 6, июнь 1955 г. Тбилиси. Лента 14. საბლიტბაში, რედაქციის თანახმად: თბილისი, ღწინის 14. 8 სართ. ტბ. 8 ს7-98. გამოშვ. შუკ. № 281; სტამბის შუკ. № 68819-8. ტირაჟი 18.000. 1955 წელს ბელგოდასტოში დასაბამდაც 28/VI 85 წ. ტექსტი ამუშავდა პოეტ-გადაცემის მ. კოშენაძის სტამბაში. კონალი გაზეთილია ოცბტის ხისტუმის მანქანაზე ზარია ვოსტრას სტამბაში.

მეთევზე და თუნა

ნახატები ა. კანდლაქიძის

მეთევზე და თუნა ცოტა დაბნეულია. დაეხმარეთ იპოვოს, სად დაეკარგა თევზი, კურკელი და ქული. თვითონაც სად დაგვემალა?!